

8.6.2010

Karakterklager m.m. - Veiledning for elever ved de videregående skolene i Sør-Trøndelag

Opprinnelig et innlegg holdt på Elevseminaret 14.01.2008, justert og oppdatert med henvisninger til aktuelle paragrafer i Forskrift til Opplæringsloven pr 08.06.2010)

Innhold:

1. Klage på eksamenskarakter ved skriftlig eksamen (§ 5-9)
2. Klage på eksamenskarakter ved muntlig eksamen og annen ikke-skriftlig eksamen der det ikke foreligger dokumentasjon som kan vurderes av nye sensorer (§§ 5-10 og 5-11)
3. Klage på standpunktkarakter i fag eller på vedtak om ikke å sette standpunktkarakter i fag (§ 5-12)
4. Klage på standpunktkarakter i Orden og i Oppførsel (§ 5-13)
5. Skriftlig varsel (§ 3-7)
6. Generelt om klager

1. Klage på eksamenskarakter ved skriftlig eksamen (§ 5-9)

Du kan klage på den faglige vurderingen av besvarelsen. Nye sensorer vurderer besvarelsen din på nytt. De skal ikke gjøres kjent med eventuell begrunnelse for klagen. Finner de at karakteren er urimelig i forhold til eksamensprestasjonen, setter de en ny karakter.

2. Klage på eksamenskarakter ved muntlig eksamen og annen ikke-skriftlig eksamen der det ikke foreligger dokumentasjon som kan vurderes av nye sensorer (§§ 5-10 og 5-11)

Du kan bare klage på *formelle feil som kan ha noe å si for resultatet*, ikke på den faglige vurderingen av din prestasjon.

Klagen går til fylkeskommunens Klagenemnd. Rektor skal innhente uttalelser fra sensorene. Du skal få kopi av disse. Dersom du får medhold, skal karakteren annulleres, og du har rett til å gå opp til ny eksamen. Dersom du velger å gå opp til ny eksamen, skal den vurderes av nye sensorer. Gjelder klagen et trekkfag, skal fag trekkes på nytt, med samme frist som for ordinær eksamen.

Klage på standpunktkarakter i fag eller på vedtak om ikke å sette standpunktkarakter i fag (§ 5-12)

3.1. Standpunktkarakter

Med standpunktkarakter menes karakter som blir gitt ved avslutningen av opplæringen i et fag og som skal føres på vitnemålet.

Klagen går til fylkeskommunens Klagenemnd. Klagenemnda skal kun vurdere om Forskriftens bestemmelser om fastsettelse av standpunktkarakter har vært fulgt. Disse er beskrevet i §§ 3-1 til 3-19. Du kan IKKE klage på den faglige vurderingen av dine prestasjoner.

Standpunktkarakteren er et uttrykk for den kompetansen du har i faget på det tidspunkt karakteren settes, altså ved avslutningen av opplæringen.

Det betyr bla:

Standpunktkarakteren er IKKE et uttrykk for din INNSATS eller AKTIVITET i faget. Den kommer til uttrykk i karakteren i Orden.

Standpunktkarakteren er IKKE et GJENNOMSNIITT av de karakterene du har fått gjennom skoleåret.

Standpunktkarakteren kan IKKE bygge på en enkelt prøve som bare måler DELER AV DIN KOMPETANSE i faget.

Standpunktkarakteren skal uttrykke din mestring i forhold til DE SAMLEDE KOMPETANSEMÅL i læreplanen i faget.

Det skal IKKE tas hensyn til dine individuelle forutsetninger.

Standpunktkarakteren skal kun måle kompetansen i forhold til kompetansemålene i Læreplanen. Dine forutsetninger skal hensyntas gjennom tilpasning av opplæringen.

Det er ikke lenger anledning til å praktisere "vekting" mellom fag. ("Vekting" ble tidligere benyttet når faglærerne var usikre på karakteren i to av elevens fag. Da ble den ene karakteren satt opp og den andre ned.)

Standpunktkarakteren er et uttrykk for den kompetansen du har i faget i forhold til læreplanens kompetansemål på det tidspunkt karakteren settes, altså ved avslutningen av opplæringen. (I allminnelighet ved slutten av året, eller ved plogging: når opplæringen avsluttes.)

Du kan ikke få en dårlig standpunktkarakter fordi du ikke har levert oppgaver eller ikke deltatt på prøver. Resultatet av at du ikke har levert oppgaver eller ikke deltatt på prøver kan - i alvorlige tilfeller - bli at du ikke kan få standpunktkarakter i det hele tatt.

Du kan ikke få en dårlig standpunktkarakter bare under henvisning til at du har hatt høyt fravær. Det er kompetansen din som skal vurderes, ikke fraværet. Høyt fravær kan selvfølgelig medvirke til lav kompetanseoppnåelse, men det må dokumenteres for å kunne få innvirkning på standpunktkarakteren. Høyt fravær i seg selv kan imidlertid - i alvorlige tilfeller - resultere i at du ikke får standpunktkarakter i det hele tatt.

Men da må du først ha fått et skriftlig varsel om at det har oppstått tvil om du kan få standpunktkarakter i faget. Og dette skriftlige varslet skal du ha fått straks denne tvilen oppstår, og så tidlig at du har mulighet for å rette på forholdet. Se pkt 5.

Når du klager på standpunktkarakter:

Klagenemndas oppgave er altså å vurdere om en del formelle krav til fastsetting av standpunktkarakter har vært fulgt. Klagenemnda har ikke anledning til - og heller ikke forutsetning for - å vurdere hvorvidt faglæreren har satt en "riktig" eller "rettferdig" standpunktkarakter, sett i forhold til din kompetanse i faget.

Det skal innhentes uttalelser fra faglærer med begrunnelse for karaktervedtaket og fra rektor om saksbehandlingen ved skolen. Du skal ha kopi av disse uttalelsene, og du skal ha anledning til å kommentere dem skriftlig. Dette sendes - sammen med din klage - til fylkeskommunens klagenemnd.

Dersom Klagenemnda finner at klageren skal få medhold, blir standpunktkarakteren opphevet og saken sendes tilbake til skolen. Der skal rektor og faglærer foreta en ny vurdering, og rektor setter endelig karakter. Det tilligger altså ikke Klagenemnda å sette ny karakter. Den endelige karakteren kan i prinsippet bli den samme som, eller dårligere eller bedre enn den karakteren det er klaget på. Det er opp til rektor. Den endelige karakteren kan ikke påklages.

Du kan ikke klage på en halvårskarakter i fag. Du kan heller ikke klage på en karakter som blir gitt i slutten av et skoleår i fag som fortsetter året etterpå, unntatt hvis karakteren skal føres på vitnemålet.

3.2. Underveisvurdering i fag (§§ 3-1 til 3-16)

Du har krav på underveisvurdering. Underveisvurdering er meldinger du får, skriftlig eller muntlig, regelmessig gjennom hele opplæringen i faget i form av veiledning. Veiledningen skal bidra til å forsterke læringen din, utvikle fagkompetansen din og gi grunnlag for tilpasset opplæring.

I tillegg til meldinger, slik det er beskrevet i avsnittet ovenfor, kan du få karakterer som en del av underveisvurderingen, for eksempel på prøver, innleveringer og annet arbeid.

Som en del av underveisvurderingen skal du ha halvårsvurdering midt i opplæringsperioden på hvert årstrinn, dvs midt i skoleåret hvert år. Halvårsvurderingen skal ha samme form som beskrevet i første avsnitt i dette punktet. Men i tillegg til melding og veiledning *skal* du ha karakter som en del av halvårsvurderingen.

3.3. Vurdering for læring og vurdering av læring.

Underveisvurdering er vurdering *for* læring, dvs vurdering som skal styrke læringen din i tiden som ligger foran, også kalt *fremovermelding*. Standpunkt-karakter er vurdering *av* læring, dvs en vurdering av resultatet av læringen din. Du har et like sterkt krav på underveisvurdering som du har på standpunkt-karakter.

3.4. Grunnlaget for vurdering i fag

Som nevnt ovenfor, er det læreplanens kompetansemål som er grunnlaget for all vurdering i fag, både underveisvurdering og sluttvurdering.

Som elev har du plikt til å møte frem til og å delta aktivt i opplæringen gjennom skoleåret, slik at læreren får grunnlag for å vurdere kompetansen din i faget. Den plikten er tydelig uttrykt i § 3-3.

3.5. Elevmedvirkning i underveisvurderingen (§ 3-12)

Og husk: Du har rett til å delta i vurderingen av ditt eget arbeid. Det kan skje på flere måter:

- gjennom den forskriftsfestede halvårlige samtalen (elevsamtalen, utviklingssamtalen)
- gjennom å delta i planlegging, gjennomføring og vurdering av opplæringen (se dokumentet "Prinsipper for opplæringen")
- gjennom å delta i beslutninger som gjelder din egen og gruppens læring (se dokumentet "Prinsipper for opplæringen")

4. Klage på standpunkt-karakter i Orden og i Oppførsel (§ 5-13)

Det er én forskjell på behandlingen i Klagenemnda når det gjelder standpunkt-karakterene i Orden og i Oppførsel og behandling av klage på standpunkt-karakter i fag: I Orden og i Oppførsel er det Klagenemnda som avgjør om karakteren skal endres til gunst eller ugunst for klageren.

5. Skriftlig varsel (§ 3-7)

Du og dine foreldre har krav på skriftlig varsel i 2 tilfeller:

- straks det oppstår tvil om det kan settes halvårskarakter eller standpunkt-karakter i et fag, og
- straks det oppstår fare for at du kan få Nokså God eller Lite God i halvårskarakter eller standpunkt-karakter i Orden eller i Oppførsel.

(Du har IKKE krav på slikt varsel dersom det oppstår fare for nedsatt standpunkt-karakter i et fag, heller ikke dersom det er fare for at du kan få strykkarakter i et fag. Underveisvurderingen skal ivareta dette.)

Skriftlig varsel skal gis uten unødig opphold straks det oppstår slik tvil eller fare, slik at bedre innsats fra din side kan rette på forholdet. Uten slikt skriftlig varsel er vedtak om ikke å sette halvårskarakter eller standpunkt-karakter i et fag eller vedtak om å sette ned karakteren i Orden eller i Oppførsel **ugyldig**.

Etter at du har fylt 18 år skal foreldrene dine ikke varsles.

6. Generelt om klager

Du skal sende klagen til skolen. Så sørger skolen for å sende klagen videre til rette vedkommende sammen med de uttalelsene som skal følge klagen fra skolen.

